

POSTANOWIENIE

22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 22 października 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku M.Ż.

z udziałem M.G.

o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku,
na skutek skargi kasacyjnej M.Ż.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z 9 kwietnia 2024 r., II Ca 1909/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z dnia 10 maja 2023 r. Sąd Rejonowy w Chrzanowie oddalił wniosek M.Ż. o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po A.G. i orzekł w sprawie kosztów postępowania.

2. Na skutek apelacji wnioskodawczynie Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z 9 kwietnia 2024 r. oddalił apelację i orzekł w sprawie kosztów postępowania apelacyjnego.

3. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła wnioskodawczynie. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. (omyłkowo

zamiast pkt 3 wskazując pkt 1). Skarżąca podniosła, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na fakt, iż zdaniem skarżącej w sprawie występuje szereg okoliczności wskazujących na to, iż podpis złożony przez A.G. na testamencie notarialnym z 7 maja 1994 r. został sfalszowany, a sąd pomijając wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii eksperta z zakresu pisma ręcznego i uniemożliwiając wnioskodawczyni zapoznanie się z oryginałem testamentu uniemożliwił jej wykazanie zasadności swojego roszczenia. Ponadto skarżąca stwierdziła, w prawie zachodzi nieważność postępowania, gdyż z powodu sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt. 4 k.p.c. - w składzie sądu brał bowiem udział sędzia powołany na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, co zaś doprowadziło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach

której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

5. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 lub 4 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

6. Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ma być uzasadniona tym, że według skarżącej w sprawie występują okoliczności wskazujące na to, iż podpis złożony na testamencie notarialnym z dnia 7 maja 1994 roku został sfałszowany, zaś sąd bezzasadnie pominął jej wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii eksperta z zakresu pisma ręcznego i uniemożliwił zapoznanie się z oryginałem testamentu. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Na tle podniesionej przez skarżącą przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie każde naruszenie prawa, nawet oczywiste, przesądza o zasadności skargi kasacyjnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lutego 2007 r., V CSK 485/06; z 3 marca 2020 r., V CSK 75/19). Funkcją postępowania kasacyjnego nie jest weryfikowanie wszelkich naruszeń prawa w toku postępowania przed sądami *meriti*, w tym także przed sądem odwoławczym. W orzecznictwie przyjmuje się, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje (a zatem nie musi wyłącznie rozstrzygać) *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz istotny jest skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. zamiast wielu postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08; z 8 października

2015 r., IV CSK 189/15; z 18 maja 2023 r., I CSK 855/23). Oczywista nietrafność wyroku ma być konsekwencją ewidentnego naruszenia prawa (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2010 r. II CSK 36/2010; z 30 listopada 2010 r. I CSK 359/10). Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika, a zatem przy zastosowaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby pogłębionej analizy, przeprowadzania dłuższych badań lub dociekań, podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie, bowiem orzeczenie sądu *ad quem* jest oczywiście nieprawidłowe (postanowienia SN: z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; z 14 lutego 2020 r., V CSK 483/19). Innymi słowy, uchybienia powinny być dostrzegalne w sposób oczywisty dla osoby mającej wyższe wykształcenie prawnicze (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156; z 17 maja 2018 r., IV CSK 601/17; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19). W ocenie Sądu Najwyższego skarżąca nie przedstawiła argumentów potwierdzających oczywistą zasadność skargi w powyższym rozumieniu.

7. Niezależnie od powyższego, twierdzenie skarżącej o istotnej zasadności skargi pozostaje w ścisłym związku z ustaleniami stanu faktycznego przez sądy *meriti*. Skarżąca kwestionuje bowiem ustalenia sądu, oparte na opiniach dwóch biegłych, iż testament z 7 maja 1994 r. został opatrzony własnoręcznym podpisem testatorki, i podważa zasadność odmowy dopuszczenia dowodu z opinii eksperta z zakresu pisma ręcznego. Tymczasem kognicja Sądu Najwyższego ma ograniczony charakter i nie obejmuje zarzutów związanych z ustaleniami faktycznymi oraz oceną dowodów dokonanych przez sądy *meriti* (art. 398³ § 3 k.p.c.). Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie sądem faktu, i nie dokonuje kontroli prawidłowości oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd drugiej instancji, jak również kontroli prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

8. Nie zachodzi także w niniejszej sprawie przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Skarżąca podnosi, że w sprawie doszło do nieważności postępowania przed

Sądem Okręgowym w Krakowie na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. ze względu na to, że w składzie sądu brało udział dwoje sędziów powołanych na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. nowelizującej ustawę o Krajowej Radzie Sądownictwa. Sąd Najwyższy zajmuje stanowisko, iż co do zasady wykluczona jest możliwość podważenia uprawnienia do orzekania osoby, która została powołana na urząd sędziego przez Prezydenta (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2020 r., II CSK 581/19, i przywołane tam orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, i z 29 listopada 2023 r., I CSK 5848/22). Nadto, zgodnie z art. 29 ust. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Poza tym wypada zauważyć, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. wydaną w sprawie BSA I-4110-1/20, OSNC 2020 r. Nr 4, poz. 34 (uznaną za niekonstytucyjną wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20) – o sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. można mówić wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Skarżąca w niniejszej sprawie nie wykazała występowania ww. przesłanek odnośnie sędziego, których status w sprawie podważa. Skarżąca nie kwestionowała też statusu tego sędziego w trakcie postępowania. W tych okolicznościach zarzut nieważności postępowania drugoinstancyjnego jest nieuzasadniony.

9. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(G.N.-J.)

[SOP]